

Suport per a la Planificació estratègica en l'àmbit de l'envelliment actiu

Resum executiu.

Consell Comarcal del Baix Llobregat

**Diputació
Barcelona**

Octubre de 2022

Estudi elaborat per encàrrec i amb la col·laboració del Consell Comarcal del Baix Llobregat

Consell Comarcal del Baix Llobregat

Professionals participants

Vicky Castellanos Núñez. Consellera de Feminisme, Gent Gran i Diversitat Sexual i de Gènere

Mònica Chaves Mantillas. Feminismes, Gent Gran i Diversitat Sexual i de Gènere

Olivia González. Coordinadora Àrea d'Acció Social i Salut

Direcció tècnica

Josefina Junquero Valle

Secció de Polítiques de Diversitat Cultural i Generacional

Servei de Convivència, Diversitat i Cicle de Vida

Gerència de Serveis d'Igualtat i Ciutadania

Àrea d'Igualtat i Sostenibilitat Social

Diputació de Barcelona

Consultoria tècnica

D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)

Índex

Presentació i metodologia	4
Mapa de recursos	7
Síntesis principals reptes i línies futures d'acció	11

PRESENTACIÓ I METODOLOGIA

El Consell Comarcal del Baix Llobregat, amb el suport de la Diputació de Barcelona, ha elaborat un estudi que pretén donar suport a les accions a desenvolupar en els pròxims anys per part del consell comarcal del Baix Llobregat al voltant de les persones grans. Aquest estudi s'ha elaborat sota els principis del paradigma de l'envelliment actiu, que **apodera a les persones grans, els fa partícips de la seva pròpia vida** i els **involucra** en la **presa de decisions** de planificació estratègica dels serveis i de les ciutats. Per aquest motiu, tenir present aquest concepte vol dir tenir en compte l'opinió i vivències de les persones grans, així com de les professionals i serveis que treballen amb elles. Alhora que promou l'escolta activa i la participació d'aquest col·lectiu tan heterogeni per obtenir unes propostes més adients per a la planificació de les polítiques i el disseny dels pobles i ciutats.

L'objectiu general del Pla és potenciar la promoció de l'envelliment actiu i assegurar que els serveis, equipaments i tasques professionals dels municipis de la comarca treballin dins d'aquest paradigma.

Per assolir aquest objectiu caldrà partir del coneixement aprofundit de les necessitats existents, dels determinants de les persones i els contextos i disposar d'una fotografia dels recursos existents al territori. La finalitat serà proposar línies d'actuació a desenvolupar posteriorment, per tal d'augmentar la qualitat de vida de les persones grans en el seu procés d'envelliment.

A nivell més concret, els objectius específics del projecte seran:

- Tenir una radiografia de les persones majors de 65 anys de la comarca
- Revisar la xarxa d'equipaments i serveis per a gent gran de la comarca
- Conèixer l'opinió de les persones grans i altres agents i professionals que estan al seu entorn sobre el procés d'envelliment i sobre les accions que es poden desenvolupar per promoció l'envelliment actiu
- Obtenir unes línies d'actuació a curt i mig termini

El disseny del Pla estratègic de gent gran del Baix Llobregat, consta de sis fases:

El Pla es va iniciar amb la **definició del punt de partida** fent explícits els motius que justificaven la necessitat i oportunitat de fer el projecte per l'envelliment actiu de les persones grans de la comarca. Aquest aspecte es va treballar tant amb les referents tècniques i polítiques del consell comarcal com amb el **Consell Consultiu de la Gent Gran** de la comarca per tal de recollir les seves aportacions i reflexions respecte al pla de treball.

Com a segon punt, es va fer **un recull de dades i d'informació** a través de diferents fonts:

- Extracció de documents anteriors, projectes, recursos i accions existents
- Enquesta online als diferents municipis per tal de recollir informació sobre serveis, recursos i accions destinades a les persones grans, així com el nivell d'utilització. Van contestar a l'enquesta 34 professionals de 20 municipis diferents.
- Explotació de fons d'informació secundària com el Padró Municipal d'Habitants, del Cens de Població, Idescat, etc.

En tercer lloc, es van realitzar diverses **consultes a professionals, agents claus i polítics de la comarca**. Concretament:

- Presentació i dos tallers amb referents dels Consells de la Gent Gran amb prop de 25 participants
- Sessió amb tècnics professionals de diferents ajuntaments amb prop de 12 participants
- Sessió amb diferents polítics del territori amb prop de 15 participants

En quart lloc, es van realitzar **grups focals amb persones grans de diferents municipis de la comarca** on es van identificar problemàtiques i on van participar prop d'una cinquantena de persones. Concretament:

- Grup focal a La Palma de Cervelló
- Grup focal a Sant Andreu de La Barca
- Grup focal a Sant Boi
- Grup focal a Vallirana
- Grup focal a Viladecans

Un cop es va analitzar tota la informació extreta, es va fer una **sessió final** per tal de presentar els reptes detectats i començar a establir unes línies d'actuació per a tota la comarca envers l'envelliment actiu.

Després d'aquesta sessió, es van recollir opinions i esmenes i es va donar per tancada la **diagnosi del Pla Estratègic de Gent Gran del Baix Llobregat**.

Seguidament, la intenció futura és l'elaboració del Pla d'Acció que doni respostes a les necessitats detectades de la comarca.

Posteriorment, s'elaborarà un pla d'acció per promoure un envelliment més actiu a la comarca del Baix Llobregat.

MAPA DE RECURSOS

Cobertura de serveis

Cal identificar els recursos existents a la comarca per tal de poder detectar o reforçar aquells que més es necessiten.

Respecte als serveis adreçats a persones amb algun grau de dependència o fragilitat, com poden ser les residències, la ràtio de la comarca és de 4,3 per cada 100 habitants majors de 65 anys. Aquesta és superior a altres comarques, com la del Barcelonès o Vallès Occidental i també supera la mitjana de Catalunya, així i tot, la ràtio del Baix Llobregat és inferior a la recomanada per l'Organisme Mundial de la Salut (OMS), 5.

Pel que fa als centres de dia, la situació és similar, la comarca del

Baix Llobregat té una ràtio d'1,5 places de centre de dia per cada 100 habitants de més de 65 anys, superant la ràtio del Barcelonès, del Vallès Occidental i de Catalunya, però així i tot, sent inferior a la ràtio recomanada per l'OMS, 2.

Ràtio de places de residència per cada 100 habitants de 65+ anys (2020)	
Baix Llobregat	4,3
Barcelonès	3,6
Vallès Occidental	3,7
Catalunya	4,1

OMS
5

Ràtio de places de centre de dia per cada 100 habitants de 65+ anys (2020)	
Baix Llobregat	1,5
Barcelonès	1,0
Vallès Occidental	1,2
Catalunya	1,3

OMS
2

Serveis de salut:

Tots els municipis compten amb recursos socials adreçats a persones amb algun grau de dependència o fragilitat com poden ser les residències, el SAD o el servei de teleassistència. Alhora també trobem a tots ells algunes activitats més adreçades a persones grans més actives i que busquen promocionar el bon estat físic i mental com són les activitats esportives i els tallers de memòria.

A partir d'aquí ja podem començar a trobar diferències entre els municipis tot i que encara hi ha serveis que són força majoritaris com són els centres de dia, els programes d'arranjament o ajudes tècniques que pretenen allargar l'autonomia de la gent gran als seus municipis o altres projectes que busquen millorar el benestar emocional i físic de les persones grans. Finalment trobem de forma més puntual altres serveis específics de salut o alimentació.

Eixos	Mapa de recursos	% de serveis existents a la comarca
Salut	Residències	100%
	Teleassistència	100%
	SAD	100%
	Activitats esportives per persones grans	100%
	Servei Especialitzat d'Atenció a les Persones	100%
	Tallers de memòria	100%
	Centres de dia	96%
	Programa d'arranjaments	86%
	Suport a cuidadors	81%
	Servei d'ajuts tècnics	81%
	Tallers o formacions sobre hàbits saludables	76%
	Espais grupals de suport psicològic	71%
	Prescripció social	62%
	Serveis de podologia	52%
	Servei de suport psicològic	48%
	Menjadors per a GG	33%
	Serveis de càtering	29%
	Serveis fisioteràpia/rehabilitació	14%

Seguretat:

Les accions relacionades amb la seguretat són ja menys freqüents. La més comú és la de tallers de prevenció d'actes delictius present a 62% dels 23 municipis consultats. La resta no està present ni a la meitat de municipis.

Tallers de prevenció d'actes delictius	62%
Detecció de persones grans en risc	43%
Programes de prevenció i identificació de maltractaments a la GG	92%

Existeix també el **Servei Especialitzat d'Atenció a les Persones (SEAP)** es va iniciar el mes de juny de 2018, amb la participació de 27 municipis de la comarca el que representa el 86% dels municipis que han contestat l'enquesta.

La finalitat d'aquest servei és oferir orientació i suport des de l'especialització dels professionals d'aquest servei, tant a professionals de serveis socials, salut, dona, cossos de seguretat i d'altres, com a les pròpies persones que ho requereixin per tal de respondre de la manera més adequada a les necessitats detectades. L'any 2020 es van atendre un total de 76 casos a tota la comarca.

Formació al llarg de la vida:

Les activitats formatives estan més enfocades a les capacitats digitals, amb presència a un 90% dels municipis, i no tant a formacions més transversals o acadèmiques com pot ser l'escola d'adults o d'extensió universitària.

Projectes de capacitat en temes digitals	90%
Escola d'adults	62%
Aula d'extensió univ.	24%

Participació:

Els equipaments i activitats que fomenten la participació estan força esteses. Foment de la relació i estat físic i emocional.

No tant aquelles activitats que impliquen un paper més actiu, com poden ser els consells consultius o les activitats de voluntariat.

Casals de gent gran	100%
Activitats culturals, lúdiques o d'oci	95%
Entitats de gent gran	86%
Activitats artístiques	86%
Accions intergeneracionals	81%
Consells Consultius GG	62%
Punt de voluntariat	43%
Revista que reculli l'oferta existent	38%
Xarxes de voluntariat i de suport a GG	33%

Taula resum de recursos per municipis del Baix Llobregat:

Eixos	Mapa de recursos	Abreia	Begues	Castelldefels	Castellví de Rosanes	Cervelló	Corbera de Llobregat	Comellà	Esparreguera	Esplugues de Llobregat	Gava	Martorell	Molins de Rei	Palma de Cervelló, La	Prat de Llobregat, El	Sant Andreu de la Barca	Sant Boi de Llobregat	Sant Joan Despi	Sant Just Desvern	Sant Vicenç dels Horts	Santa Coloma de Cervelló	Torrelles
Salut	Residències																					
	Teleassistència																					
	SAD																					
	Activitats esportives per persones grans																					
	Servei Especialitzat d'Atenció a les Persones																					
	Tallers de memòria																					
	Centres de dia																					
	Programa d'arranjaments																					
	Suport a cuidadors																					
	Servei d'ajuts tècnics																					
	Tallers o formacions sobre hàbits saludables																					
	Espais grupals de suport psicològic																					
	Prescripció social																					
	Serveis de podologia																					
	Servei de suport psicològic																					
Seguretat	Tallers de prevenció d'actes delictius																					
	Detecció de persones grans en risc																					
	Programes de prevenció i identificació de maltractaments a la GG																					
Formació al llarg de la vida	Projectes de capacitació en temes digitals																					
	Escola d'adults																					
	Aula d'extensió univ.																					
Participació	Casals de gent gran																					
	Activitats culturals, lúdiques o d'oci																					
	Entitats de gent gran																					
	Activitats artístiques																					
	Accions intergeneracionals																					
	Consells Consultius GG																					
	Punt de voluntariat																					
	Revista que reculli l'oferta existent																					
	Xarxes de voluntariat i de suport a GG																					

SÍNTESIS PRINCIPALS REPTES I LÍNIES FUTURES D'ACCIÓ:

Salut:

Reptes

Aïllament i solitud no desitjada. Especialment, greu en el cas de persones grans en situació de fragilitat i problemes de mobilitat que dificulta les seves oportunitats per sortir i fer activitats. També en persones amb xarxes socials febles. La dificultat es troba en la detecció d'aquestes persones i en l'articulació de serveis o grups de persones voluntàries que puguin fer un apropament i un acompanyament per ampliar la freqüència i qualitat de les seves relacions socials així com apropar-les a les activitats que es realitzen als seus territoris.

Atenció sanitària inadequada. Amb un sistema sanitari que no sempre pot atendre amb la rapidesa, cura i proximitat que necessiten les persones grans. A més, cada vegada més tecnificat, amb llargues llistes d'espera i una alta rotació de professionals sanitaris que per altra banda, sovint no estant especialitzats en gerontologia. Això comporta una sensació de desatenció entre les persones grans.

Necessitat d'altres serveis complementaris als sanitaris per millorar la qualitat de vida de les persones grans. Desigualtats a la comarca per poder accedir a altres serveis complementaris que podem millorar la qualitat de vida de la gent gran com poden ser serveis de podologia, perruqueria, fisioteràpia o atenció psicològica o emocional.

Persones grans en situació de vulnerabilitat alimentària. Existència de persones grans amb una alimentació deficient bé per problemes físics o malalties, per baixos ingressos o per manca de companyia per compartir la cuina i els àpats.

Alternatives residencials per envellir de manera comunitària. Cada vegada són més les persones grans que expressen el seu malestar amb les residències. És per això que s'expressa la demanda de comptar amb altres alternatives. No obstant això, els serveis d'atenció domiciliària són clarament insuficients i altres alternatives residencials per viure en companyia com habitatges tutelats o cooperatives d'habitatge, són molt minoritaris.

Algunes línies d'acció proposades envers salut:

- **Reduir les desigualtats entre municipis:** Tal com s'ha mencionat anteriorment, per tal de fer front a la desigualtats entre territori de serveis i personal sanitari, especialment entre els pobles

més petits i més grans, cal que es redistribueixin els recursos. En aquesta línia, s'exposa que l'arrel del problema solen ser les polítiques estatals i/o autonòmiques. En aquest sentit, s'espera que amb aquest pla el Consell Comarcal del Baix Llobregat pugui fer pressió i fer de nexa entre el territori (persones, professionals, ajuntament...) i les polítiques sanitàries estatals i autonòmiques, per un augment i distribució més eficient dels recursos.

- **Reconeixement del professional de l'atenció primària:** es necessita donar reconeixement a aquests professionals. Actualment, la reputació i reconeixement d'aquests professionals es troba en degradació, arribant a culpabilitzar-los de l'atenció deficitària que hi ha. En aquest sentit, es proposa poder implicar els professionals d'atenció primària en l'elaboració de polítiques sanitàries locals i comarcals així com en l'elaboració de plans locals o plans estratègics, augmentant el treball transversal.
- **Instauració de la preinscripció social:** Aquesta estratègia pretén fer front a les problemàtiques sanitàries d'origen social. Consisteix a promoure, des del sistema sanitari, l'accés a recursos de la comunitat, per tal de reforçar el suport social, millorant la salut i potenciant la comunitat.
- **Buscar fórmules per incrementar la capacitat d'acció dels ajuntaments.** Es menciona que en els últims anys, des de diversos ajuntaments s'ha treballat per tal d'augmentar el pressuposat destinat al SAD, fet que s'ha aconseguit passant de 15.000€ anuals a 240.000€ anuals a Corbera de Llobregat. També existeixen altres exemples, com l'ampliació d'alguns casals de gent gran, però per aconseguir aquestes accions i altres, s'ha d'intentar incrementar la capacitat d'acció dels ens locals.
- **Promoció i elaboració de la llei de gent gran:** Finalment, es menciona que l'elaboració del Pla Estratègic de la Gent Gran també ha d'intentar fer pressió per elaborar la llei de gent gran a Catalunya. En relació a aquesta llei, cal mencionar que diverses comunitats autònomes ja tenen la llei en procés de redacció i/o aprovació.

Algunes propostes d'acció proposades envers la salut:

- **Incrementar la mobilització ciutadana:** En la Jornada de Diagnosi del Pla Estratègic de Gent Gran es va mencionar que els canvis aconseguits en la societat van aconseguir-se a través de manifestacions i mobilitzacions ciutadanes, però que actualment, no existeix aquesta voluntat social i que s'hauria de treballar per aconseguir-la.
- **Implicació dels mitjans de comunicació:** Es considera molt rellevant que els mitjans de comunicació facin ressò tant del pla comarcal per la gent gran com de les problemàtiques que afecten la gent gran, ja que aquests tenen molta capacitat d'influència, tant políticament com socialment.
- **Serveis mancomunats:** Per tal de poder oferir un servei de qualitat a tota la població, inclosos els municipis amb menys població i sense tants recursos i/o serveis, es proposa la promoció de serveis mancomunats entre la comarca del Baix Llobregat.

Seguretat:

Reptes

Maltractament cap a les persones grans. Els i les diferents professionals detecten com el maltractament cap a les persones grans augmenta, sent les malalties degeneratives i les situacions de dependència un factor de risc perquè es produeixin més situacions de maltractament. La detecció de casos de maltractament cap a les persones grans és una tasca difícil perquè sovint, aquestes, no ho comuniquen i els casos queden invisibilitzats.

Atenció poc adequada i infantilització de les persones grans per part dels serveis i professionals Les pròpies persones grans reconeixen que no sempre reben un tracte adequat des dels serveis públics o privats, menyspreant les seves opinions i rebent un tracte infantil que no correspon amb el valor i respecte que mereixen.

Poca adaptació de l'urbanisme a les persones grans. La ciutat ha de permetre i potenciar la mobilitat, la seguretat i la participació de les persones grans dins de la ciutat. Per fer-ho, és important tenir en compte el disseny de la ciutat, el qual, actualment, no sempre s'ajusta a les necessitats i preferències de les persones grans (Voreres amples, sense sotracs, accessibles, espais verds, il·luminació, socialització a l'espai públic...)

Perillositat de la circulació del trànsit. Es detecten diferents factors que influeixen en la seguretat viària de les persones grans: mala senyalització, circulació de vehicles a elevada velocitat, congestió del trànsit, circulació de patinets i bicicletes per camins no permesos i a elevada circulació.

Sentiment d'inseguretat. Diferents factors contribueixen a l'increment o a la disminució del sentiment de seguretat de tota la població. En aquest sentit, la presència policial o dels agents cívics, els consells i els tallers preventius incideix en la tranquil·litat i la comoditat de les persones grans. Es demana un esforç per arribar a un major nombre i diversitat de persones.

Tracte poc sensible de les entitats bancàries. La digitalització i desertització bancària dificulten l'accés als serveis financers. També es manifesta la inseguretat que provoca el fet que algunes entitats i empreses intentin vendre productes que no sempre responen a les seves necessitats.

Canvis demogràfics en els municipis que poden provocar desconeixement i desconfiança entre el veïnat. La creació d'espais més naturals, harmònics, afavorint la socialització i la coneixença del veïnat, incrementen els sentiments de seguretat.

Algunes línies d'acció proposades envers la seguretat:

- **Augmentar l'accessibilitat a diferents serveis** (entitats bancàries, companyies elèctriques, CAP's, tràmits ajuntaments...) es proposa incrementar l'atenció presencial i telefònica, al mateix temps, també s'hauria de treballar per fomentar un tracte més amigable i respectuós cap a les persones grans.
- **Incrementar la informació sobre l'existència del maltractament cap a les persones grans**, donar a conèixer les vies d'actuació i denúncia i aconseguir que la població, especialment, les persones grans, perdin la por a denunciar situacions de maltractament. En aquest sentit, durant la Jornada de diagnosi, diverses persones van exposar que existeixen persones grans que tenen por a denunciar casos de maltractament, també apunten que la desconexió dels processos de denúncia i/o la tardança d'aquests no contribueixen a afavorir aquesta detecció.
- Es pretén **treballar de manera transversal i coordinada** amb els **diferents municipis** del Baix Llobregat per tal d'aconseguir **millorar la seguretat vial**, especialment, pel que fa als vehicles rodats, bicicletes o patinets que circulen a una velocitat molt elevada o per zones on no haurien de fer-ho. En aquest sentit, veuen necessari aplicar ordenances i/o sancions efectives.
- L'arribada de nous veïns, els canvis demogràfics, l'obertura i tancament d'alguns eixos comercials dels diferents municipis, pot causar sentiment d'inseguretat i de desconexió en els barris, per aquest motiu, es proposa incidir en la **promoció de la cohesió social dels barris i municipis del Baix Llobregat**.

Algunes propostes d'acció proposades envers la seguretat:

- **Creació d'una base de dades per detectar trucades comercials:** Per tal de fer front a l'abús d'algunes companyies privades i estafes telefòniques, es proposa la creació d'una llista de telèfons on les persones puguin inscriure el seu número de telèfon i evitar rebre trucades publicitàries.
- **Campanyes de sensibilització:** Amb l'objectiu de fer front al maltractament i infantilització de les persones grans es proposa l'elaboració de campanyes municipals i comarcals centrades en el bon tracte cap a les persones grans. No només es vol impulsar una campanya envers la ciutadania, sinó també dins dels cossos policials perquè es conscienciïn del bon tracte cap a les persones grans. Es posa l'exemple de Sant Feliu, on estan treballant el bon tracte envers les persones per tal de tenir una policia amb un tracte més proper amb les persones grans.
- **No obligatorietat de cita prèvia:** Per tal de fer front al maltractament institucional, la bretxa digital i la por a denunciar, es proposa eliminar l'obligació de demanar cita prèvia per posar una denúncia a la policia local i/o mossos d'esquadra així com fer realitzar tràmits amb l'administració pública.

- **Col·laboració ciutadana en la detecció de maltractaments:** Seguint la mateixa línia que la proposa anterior, es proposa implicar els comerços i serveis del municipi en la detecció de casos de maltractament cap a persones grans. Es posa d'exemple el programa Radars, on la ciutadania i les farmàcies i altres comerços del municipi fan de nexa amb serveis socials per a la detecció de persones que es troben soles.
- **Activitats intergeneracionals:** en la mateixa línia que la proposta anterior, es considera fonamental l'elaboració d'activitats intergeneracional, especialment als centres escolars. S'exposa l'experiència de la realització d'activitats intergeneracionals entre gent gran i un grup de joves problemàtics. Aquesta experiència ha sigut tot un èxit, amb un canvi de comportament molt rellevant entre els joves a l'hora de tractar i dirigir-se a les persones grans.
- **Augment presència policial i major control per part dels cossos policials envers les bicicletes i patinets:** Per tal de fer front a l'augment de vehicles individuals (patinets i bicicletes) es proposa generar una matriculació de patinets i bicicletes per tal de fer-ne un control. S'explica que anteriorment, les bicicletes ja disposaven d'una matrícula. Així mateix, també es vol igualar les normatives i ordenances en seguretat vial, pel que fa als patinets, en tots els municipis del Baix Llobregat.
- **Foment de camins segurs:** Per tal de fer front a les inseguretats vials, especialment relacionades amb el trànsit rodat i les bicicletes i patinets, també es proposa la creació d'uns camins/carrers segurs, prohibint la circulació d'aquests tipus de vehicles en els carrers més concorreguts.
- **Arranjament de voreres en mal estat:** En la mateixa línia, per tal d'augmentar la seguretat vial també es proposa l'arranjament de les voreres i altres elements a la via pública que es trobin en mal estat i que puguin ocasionar un perill per persones amb mobilitat reduïda, persones grans...
- **Mediadors comunitaris i foment de la cohesió social als centres escolars:** Per tal de fer front al desconeixement i desconfiança provocats per canvis demogràfics al barri, es proposa la instauració de mediadors comunitaris als barris. Així mateix, es creu de vital importància treballar la cohesió social i el respecte des dels centres escolars, per tal de fomentar el respecte entre iguals i prevenir futur conflictes.

Participació:

Reptes

Necessitat de continuar treballant la participació activa de les persones grans en les activitats i esdeveniments del territori. Tot i que les persones grans acostuma a ser un perfil molt participatiu en les activitats que es realitzen als territoris, els i les professionals insisteixen en la necessitat d'implicar-les més activament, especialment aquelles que estan més aïllades.

Manca de participació intergeneracional en les entitats del territori. Les entitats del territori no aconsegueixen sumar suficient participació. Algunes d'aquestes, tenen un caràcter més tancat i no s'incentiva la incorporació de persones noves de diferents edats.

Manca d'espais intergeneracionals on participin les persones grans. Es valora molt positivament l'intercanvi d'experiències intergeneracionals, així i tot, pocs són els projectes que fomenten aquestes relacions.

Casals de gent gran poc atractius per les noves generacions de persones grans. Aquest model de casal no acaba d'atreure als grups de persones grans més joves. No se senten identificats amb el model d'equipament i no volen participar de les activitats.

Activitat física inaccessible i poc diversa. És rellevant que el territori asseguri la disponibilitat d'activitat física i que aquesta sigui accessible, diversa i econòmica.

Falta de serveis de suport i orientació a la jubilació. El procés de jubilació comporta canvis rellevants en les rutines i en les relacions socials que han de poder disposar de serveis d'acompanyament i orientació a aquestes situacions.

Transport i mobilitat deficient que dificulta la participació. El transport i la mobilitat afecta directament en els diferents pilars de l'envelliment actiu, en l'autonomia i per tant, en la qualitat de vida. Per aquest motiu, cal assegurar un transport accessible, adaptat a les diferents situacions econòmiques de les persones grans i disponible en les diferents zones de la comarca.

Algunes línies d'acció proposades envers la participació:

- **Treballar més la comunicació i la difusió de totes les activitats i esdeveniments disponibles als diferents municipis.** A la Jornada de Diagnosi del Pla Estratègic de Gent Gran es menciona que en els diferents casals es porten a terme moltes activitats, però que és difícil arribar al gruix de persones grans i més aquest conjunt de persones que s'acaben de jubilar, ja que tenen presents uns prejudicis i estereotips sobre les accions del Casals que en molts casos no corresponen amb la realitat.
- **Treballar perquè la cura a les persones grans o a nets no sigui un fre per a la participació de les persones grans.** Algunes de les persones grans han exposat que la necessitat d'atenció a altres persones dins del seu nucli familiar (pares, fills, nets...), és un factor que determina la participació en la vida del municipi, per aquest motiu, es pretén treballar aquest punt i incrementar i facilitar la participació en activitats, esdeveniments i accions a les persones cuidadores de la comarca.
- **Donar més valor i rellevància al Consell de Gent Gran dels diferents municipis.** Algunes persones exposen que senten que el Consell Gran del seu municipi no té cap valor, ni pes, dintre del seu municipi. Senten que els càrrecs electes no tenen en compte la seva necessitat i que el seu Consell té menys impacte que altres.
- **Transformació dels casals de gent gran.** La majoria dels i les assistents a la Jornada de Diagnosi son conscients que cal transformar els casals de gent gran, oferir diferents activitats, adaptades a la diversitat de les persones grans. Per tal de fer difusió d'aquests, s'ha de fer ús de dels centres mèdics, comerços, etc.
- **Potenciar l'intercanvi intergeneracional.** S'han de crear espais per tal d'interrelacionar als diferents grups poblacionals. Per exemple, que les persones grans vagin al casal de joves a aprendre a utilitzar els dispositius mòbils, potenciar les activitats en els centres cívics, etc.
- **Impulsar la integració dels diferents grups d'edat dintre les entitats dels diferents municipis.** Existeixen entitats que només se sostenen per les persones grans dels diferents municipis, cal intentar integrar a altres grups d'edats en aquestes i fomentar la interrelació entre aquests.
- A l'hora d'engegar projectes d'activitat física es recomana que la població comenci a introduir-se en aquests abans que arribin a l'etapa de la jubilació (55 anys), així ja es troben enxarxades al seu territori.
- Es detecta que hi ha una participació molt més elevada de dones que d'homes en la majoria d'activitats o cursos. Caldria fomentar la paritat.

Algunes propostes d'acció proposades envers la participació:

- **Projectes d'acompanyament a persones en situació de solitud:** Es proposa la creació d'un grup de professionals i voluntaris que per detectar i acompanyar a persones en situació de soledat no desitjada.

- **Actualització dels casals de gent gran:** Per tal de fer més atractius els casals de gent gran a les noves generacions, es suggereix la realització d'un estudi/enquesta per tal de conèixer els interessos de les persones grans. En la mateixa línia, es menciona que els casals de gent gran liderats per persones líders o carismàtiques del municipi, fomenten la participació i l'heterogeneïtat d'activitats ofertes.
- **Augment dels canals de difusió:** Per tal de fer més difusió de les activitats del casal de gent gran, alguns casals sol·liciten el telèfon mòbil per tal d'enviar la informació per WhatsApp. Així mateix, també es proposa fer difusió a través dels comerços i serveis del municipi més concorreguts per la gent gran.
- **Activitat i accions intergeneracionals:** Per tal de fomentar la participació intergeneracional, es proposa crear projectes amb les persones grans del municipi amb la col·laboració dels centres educatius, tant de primària com de secundària. En aquesta línia, es proposa crear projectes on les persones grans puguin explicar les seves històries de vida als i les joves. Es posa com exemple l'activitat de Martorell, lectura sense edat, que pretén crear un espai de lectura intergeneracional estable en el temps al mateix temps que redueix els estereotips sobre la gent gran i millora la lectura i la seva comprensió.
- **Campanyes de sensibilització envers l'edatisme:** Algunes de les persones grans han exposat la necessitat d'una campanya a nivell comarcal per conscienciar de la presència d'actituds edatistes en accions i/o tràmits diaris. Així mateix, també es proposa que tal campanya destaqués els trets positius de les persones grans, reforces la imatge positiva, l'autoestima i l'envelliment amb dignitat.
- **Mancomunar serveis i projectes per trencar la desigualtat territorial:** Per tal de fer front a la desigualtat territorial, es proposa augmentar els serveis i projectes mancomunats destinats a persones grans.
- **Accessibilitat en el transport:** Per tal de fer més accessibles els serveis, recursos i projectes oferts a la gent gran, es proposa millorar l'accessibilitat al transport públic amb la instauració de vehicles accessibles per persones amb mobilitat reduïda, augment de línies i reducció del preu del transport. Es posa com exemple la targeta rosa metropolitana per les persones jubilades.

Formació al llarg de la vida:

Reptes

Manquen oportunitats per fomentar la formació al llarg de la vida. L'oferta formativa per a persones grans no sempre està present a tots els territoris. Si bé existeixen cursos de digitalització, són menys freqüents altres ofertes que responguin a inquietuds culturals i d'aprenentatge més diverses. En aquest sentit, les aules d'extensió universitària són un bon recurs però que només està present al 24% dels municipis.

Bretxa digital. La Covid-19 ha acabat d'instaurar la digitalització de la nostra societat d'una forma molt accelerada. No obstant, moltes persones grans no tenen accés a Internet, aparells per connectar-se o ni tant sols coneixements suficients per accedir-hi.

Continguts informatius poc accessibles. Per tal d'assegurar la participació de les persones grans en els esdeveniments de la ciutat, en la formació, o incrementar la prevenció pel que fa a la seva seguretat, cal poder transmetre la informació i els continguts d'una manera clara i concisa amb formats i dissenys amigables amb les persones grans.

Algunes línies d'acció proposades envers la formació al llarg de la vida:

- **Impulsar talent sènior.** Moltes persones grans arriben a l'etapa de la jubilació i encara poden aportar molt a la societat, per això són necessaris espais d'intercanvi de coneixements on les persones grans no només rebin coneixements, sinó que també siguin productores d'aquest.
- **Cultivar les ganes d'aprendre i la importància de fer-ho.** S'ha de conscienciar sobre els beneficis que té la formació al llarg de la vida i a l'hora, s'han d'adaptar els formats, **nivells i interessos de les persones grans.**
- **Més aules d'extensió universitària.** Es valoren molt positivament, però a la majoria dels municipis de la comarca no estan disponibles i es creu que no es fa la suficient difusió.
- Durant la jornada de Diagnosi, alguns dels participants van exposar que en el seu municipi porten a terme **Plans d'Ocupació** per executar diferents projectes. Per exemple, projectes que detecten i s'encarreguen de connectar i vincular a persones grans que se senten soles, joves que recorren els espais públics dels municipis i es relacionen amb les persones grans per tal d'ajudar-los a fer ús de les tecnologies, etc

**Diputació
Barcelona**

Àrea d'Igualtat
i Sostenibilitat Social

Gerència de Serveis de Benestar Social

Recinte Mundet. Edifici Serradell Trabal, 3a planta
Passeig de la Vall d'Hebron, 171
08035 Barcelona
www.diba.cat/benestar
gs.benestars@diba.cat